

*До разової спеціалізованої вченої ради
Міжнародного гуманітарного університету*

РЕЦЕНЗІЯ

доктора юридичних наук, професора

Притули Анатолія Михайловича

**на дисертацію Рибаченка Сергія Пантелійовича на тему
«Адміністративно-правовий механізм діяльності Державної
прикордонної служби України з запобігання правопорушенням
на державному кордоні»**

**поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 081 «Право»**

Актуальність дослідження. Повномасштабне вторгнення в Україну, продовження гібридної війни, правовий режим воєнного стану в Україні значно активізували протиправну діяльність на державному кордоні України. Це потребує перегляду певних положень в системі запобігання правопорушенням з метою своєчасного реагування на поставлені цими чинниками виклики.

Ураховуючи вищевикладене, дисертаційне дослідження Сергія Рибаченка має актуальність і наукову цінність.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Подане дослідження відповідає встановленим вимогам. Тема автором розкрита, розглядається в контексті аналізу теоретико-методологічних, експертних та практико-прикладних підходів щодо розуміння адміністративно - правового механізму запобігання правопорушенням у сфері прикордонних відносин.

Важливим чинником виваженості й обґрунтованості результатів

дисертаційного дослідження Сергія Рибаченка є використання і належне опрацювання значного списку використаних джерел, що включає в себе значну кількість підзаконних нормативно-правових актів, міжнародних договорів та наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних учених, присвячених дисертаційному дослідженню.

Автором при написанні дисертаційного дослідження використано власний багаторічний досвід проходження військової служби в Державній прикордонній службі України.

Дисертаційна робота Сергія Рибаченка узгоджується з завданнями: «Стратегії розвитку Державної прикордонної служби, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України № 1189-р від 23.11.2015, «Стратегії інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України № 687-р. від 24.07.2019., «Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України № 482 від 12.07.2017, указом Президента України № 273/2023 від 11.05.2023 «Про Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023 – 2027 роки» та «Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок у Державній прикордонній службі України на 2021 – 2023 роки «Наука – для кордону», затвердженої наказом Адміністрації Держприкордонслужби № 392-АГ від 05.08.2021.

Структура дисертації послідовно розкриває науково-практичний зміст заходів Держприкордонслужби України із запобігання правопорушенням на державному кордоні, як складових компонентів

адміністративно-правового механізму прикордонної діяльності з урахуванням зарубіжного досвіду країн ЄС.

Правильне визначення об'єкта і предмета дослідження, формулювання на цій підставі взаємопов'язаних та взаємообумовлених завдань дало можливість автору логічно та послідовно викласти матеріал, розкрити повно проблемні питання та надати своїм висновкам переконливої аргументації.

Сформульовані завдання дослідження узгоджуються з розділами дисертації і відображені у її висновках. Структура дисертаційного дослідження дозволяє повною мірою охопити предмет і подати у логічній послідовності отримані результати.

Робота характеризується єдністю змісту, взаємоузгодженістю; висновки кореспондують поставленим завданням.

Достовірність і наукова новизна положень, висновків та рекомендацій. В умовах правового режиму воєнного стану виникає нагальна потреба ґрунтовного аналізу суспільних відносин, пов'язаних з діяльністю Держприкордонслужби із реалізації механізму запобігання вчинення правопорушень на державному кордоні, з урахуванням нових умов, які склалися нині в Україні. На загальнотеоретичному рівні автор дисертаційної роботи вперше здійснив комплексне дослідження вказаних проблем.

Дисертація містить нове розв'язання у сучасних умовах важливого наукового завдання, яке полягає у визначенні сутності та особливості адміністративно-правових засад діяльності Держприкордонслужби України із запобігання вчиненню правопорушень на державному кордоні. Змінюються часи,

змінюються механізми вчинення правопорушень. Це потребує постійної актуалізації протидії їх учиненню.

Винесені на захист положення мають наукову новизну, що характеризують роботу як самостійне, комплексне монографічне дослідження.

Результати дослідження доповідалися на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних заходах і є достатньо апробованими.

Автор вперше: обґрунтував поняття механізму діяльності Держприкордонслужби з запобігання адміністративним правопорушенням на державному кордоні України; здійснив наукові узагальнення законодавства країн ЄС та досвіду діяльності прикордонних служб окремих країн ЄС, які мають зовнішні кордони щодо запобігання й протидії адміністративним правопорушенням на кордоні, з точки зору його можливого використання в Україні; сформулював та обґрунтував пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання процесу запобігання адміністративним правопорушенням.

Крім цього, дисертантом удосконалено: концепцію змістовного розмежування термінів «попередження», «профілактика» та «запобігання» прикордонної діяльності; теоретичні положення про подвійну природу запобігання адміністративних проступків; теоретичні положення про правовий статус суб'єктів механізму запобігання адміністративним правопорушенням на державному кордоні України.

Отже, здійснивши аналіз стану наукової розробки представленої теми, як вірно зазначає Сергій Рибаченко виникає нагальна

необхідність у проведенні наукового аналізу та виявлення проблем нормативного правового регулювання юрисдикційних відносин, що виникають у прикордонній сфері і пошуку шляхів їх вирішення.

Цікавим є запропоноване дисертантом поняття механізму діяльності Держприкордонслужби із запобігання адміністративним правопорушенням на державному кордоні з точки зору системи певних структурних елементів – соціальних, правових, економічних, організаційних та психологічних, адже він дійсно охоплює різноманітні динамічні засоби, способи та методи, через які формуються позитивні установки в суспільній та індивідуальній правосвідомості, нейтралізуються мотиви та припиняються спроби вчинення проступків.

Заслуговує на увагу сформульоване автором положення про основні елементи суб'єктного складу механізму запобігання вчинення адміністративних правопорушень на державному кордоні України.

Цікавою є пропозиція Сергія Рибаченка щодо вдосконалення правового регулювання процесу запобігання адміністративним правопорушенням, зокрема, через прийняття Закону України «Про профілактику правопорушень» тощо, адже, запобігання правопорушенням є найбільш дієвий шлях забезпечення правопорядку і законності, що, головним чином, сприяє виявленню та усуненню їх витоків, коренів, попередження самої можливості вчинення протиправного діяння.

Дисертація є самостійною працею, висновки дисертаційного дослідження відповідають визначеній меті та поставленим завданням та поглиблено і змістовно розкривають їх. Наукові положення та

рекомендації в достатній мірі обґрунтовані та базуються на достовірних наукових даних.

Основні наукові результати дослідження висвітлені у 5 наукових публікаціях, які розкривають основний зміст дисертації: в одній колективній монографії, в 4 статтях у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, з яких 3 у співавторстві та одній одноосібній статті. Додатково положення дослідження відображені в 11 опублікованих тезах виступів на міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях та семінарах.

Подано найновіші статистичні дані Держприкордонслужби, що додатково підтверджують актуальність та достовірність отриманих дисертантом результатів.

Є акти впровадження результатів дисертаційного дослідження.

Все вищезазначене свідчить про новизну, важливість та практичну значущість проведеного дисертантом дисертаційного дослідження.

Підкреслюючи позитивні моменти дисертаційної роботи Сергія Рибаченка необхідно вказати і на наявність дискусійних чи таких, що потребують додаткової аргументації положень.

1. Якими є пропозиції автора щодо механізму запровадження заохочувальних норм права для повернення в Україну осіб чоловічої статі, які незаконно перетнули державний кордон України і становлять мобілізаційний резерв України. Зокрема пропозиції до нормативно-правових актів країн ЄС, що сприятимуть поверненню в Україну вказаної категорії громадян?

2. Позиція автора щодо низки поданих законопроектів щодо внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо

удосконалення окремих питань мобілізації, військового обліку та проходження військової служби та внесення змін до Кодексу України про адміністративні щодо посилення відповідальності за військові правопорушення, щодо множинного громадянства при перетині кордону, в частині, що стосується дисертаційного дослідження.

3. У додатку «Б» до дисертації автором згадується про помічника начальника регіонального управління Держприкордонслужби - регіонального монітора з прав людини, про у дисертаційній роботі достеменно не вбачається, які функції виконує ця особа.

4. У дисертаційному дослідженні автором не відображено власне ставлення та можливі пропозиції внесення змін до Інструкції з оформлення посадовими особами Держприкордонслужби України матеріалів справ про адміністративні правопорушення в частині спрощення оформлення матеріалів.

Загальний висновок по дисертації. Висловлені пропозиції носять дискусійний та рекомендаційний характер, істотно не впливають і не знижують загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження Рибаченка Сергія Пантелійовича.

Вимоги академічної доброчесності дотримані у повному обсязі, наявний висновок Unichек – позитивний.

Отже Дисертація Рибаченка Сергія Пантелійовича на тему: «Адміністративно-правовий механізм діяльності Державної прикордонної служби України з запобігання правопорушенням на державному кордоні» є самостійним, завершеним монографічним дослідженням та відповідає вимогам Порядку присудження ступеня

доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затверженому постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, наказу Міністерства освіти та науки України № 40 від 12.01.2017, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03.02.2017 за № 155/30023, а її автор - Рибаченко Сергій Пантелійович, на основі успішного публічного захисту, заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент:

доктор юридичних наук, професор,
доцент кафедри кримінального права,
процесу та криміналістики
Міжнародного гуманітарного університету

Анатолій ПРИТУЛА

Підпис засвідчує

